

Programmatoelichting concert 26.11.2017

Peter Warlock (1894-1930)

Basse-Danse en Pavane (*Uit de Capriol Suite voor strijkorkest*)

Peter Warlock was een Engelse musicoloog en componist. De Capriol Suite, een serie dansen die hij in 1926 componeerde, is één van zijn meest populaire werken. Hij schreef ze aanvankelijk voor piano en bewerkte ze later voor strijkorkest. De dansen zijn gebaseerd op renaissance dansen uit het handboek *Orchésographie* van Thoinot Arbeau'.

Sergei Rachmaninov (1873-1943)

Vocalise op. 34 no.14, bewerking voor strijkorkest

De Russische componist Rachmaninov werd geboren op het landgoed Semyonovo bij Oblast Novgorod. Hij componeerde voor het eerst op 10-jarige leeftijd. Tsjajkovski was toen zijn grote voorbeeld. Zijn talent werd al vroeg ontdekt en hij werd op 16-jarige leeftijd toegelaten tot het conservatorium in Moskou. In 1893, op 20-jarige leeftijd werd hij pianodocent en later hoofd van de opera afdeling van het conservatorium in Petersburg. Hij reisde veel als pianist en componist en vierde grootse triomfen in Europa. In 1909 ondernam hij zijn eerste reis naar de Verenigde Staten van Amerika, waar hij na de revolutie en zijn vlucht in 1917 vaak verbleef. In datzelfde jaar ontstond ook het virtuoze, en vooral in Amerika succesvolle, derde pianoconcert waarvan de tweede uitvoering door Gustav Mahler werd gedirigeerd. In 1934 vestigde Rachmaninov zich definitief in Amerika. Hij hield zijn verdere leven heimwee naar zijn vaderland maar keerde nooit meer terug naar Rusland.

De "Vocalise" componeerde Rachmaninov in 1915 voor sopraan en piano als laatste lied van zijn *14 Romances*, Opus 34. Wij spelen de Vocalise in een bewerking voor strijkorkest.

Frédérique Chopin (1810-1849)

Pianoconcert nr. 1 in E, deel 1 Allegro

Nikola Meeuwsen - piano

Frédéric Chopin is de pianocomponist bij uitstek en wordt algemeen beschouwd als de grootste Poolse componist en pianovirtuoos uit de romantiek. Hij combineerde in zijn muziek West-Europese klassieke elementen en traditionele Poolse elementen en benutte weergaloos de expressieve en technische eigenschappen van de piano. Het wonderkind Chopin werd geboren als zoon van een Poolse moeder en een uitgeweken Franse vader. In 1830 vertrok hij voor een concertreis naar het buitenland, maar wegens politieke ontwikkelingen in Polen, dat in 1830 tevergeefs in opstand kwam tegen de Russische bezetters, kon hij niet meer terug naar zijn geboorteland. Hij bleef, zoals veel andere Polen, als balling in Frankrijk en woonde vanaf zijn eenentwintigste in Parijs. Hier zette hij zijn carrière als pianist en componist voort. Tussen 1837 en 1847 onderhield hij een stormachtige relatie met de Franse schrijfster George Sand. Hij stierf in 1849 aan de gevolgen van tuberculose.

Chopin componeerde zijn eerste pianoconcert in 1830, toen hij pas 20 was. Hij speelde de première in Warschau tijdens een van zijn 'farewell' concerten, voor zijn vertrek naar het buitenland. Hij was met harte en ziel verknocht aan Polen. Volgens sommigen zijn in zijn muziek altijd eenzaamheid en heimwee naar zijn geboorteland te horen. Dit pianoconcert is voor verschillende films gebruikt. Onder andere bij de film 'The lady in the Van' uit 2015.

Irving Berlin (1888-1989)

'How deep is the ocean', bewerking Ben de Ligt Julia Snijder - zang

Irving Berlin was een Amerikaanse componist en liedjesschrijver van Joods-Russische afkomst. Hij werd geboren in Siberië en emigreerde met de rest van zijn familie naar de Verenigde Staten in 1893. Na het overlijden van zijn vader in 1896 was hij gedwongen te werken om te overleven. Hij had verschillende baantjes op straat, waaronder het verkopen van kranten en muziek maken. Na zijn eerste hit 'Alexander's Ragtimeband', schreef hij meer dan 1000 liedjes, waaronder menige hit uit een Broadwaymusical. Hoewel hij een succesvolle muzikale carrière had, leerde Berlin nooit piano spelen op de gebruikelijke manier. Hij speelde in één toonsoort met voornamelijk de zwarte toetsen. Ook leerde hij nooit goed noten lezen of schrijven. Zijn stukken werden door een assistent opgeschreven. Irving Berlin schreef het populaire lied 'How deep is the ocean' in 1932. Het is een bewerking van een lied dat hij oorspronkelijk in 1930 schreef voor de film 'Mammy'. Irving Berlin ging toen hij *How deep is the ocean* schreef persoonlijk door een moeilijke periode. Dat is terug te horen in het lied met zijn mijmerende en wat melancholische tekst:

How can I tell you what is in my heart?
How can I measure each and every part?
How can I tell you how much I love you?
How can I measure just how much I do?

How much do I love you?
I'll tell you no lie
How deep is the ocean?
How high is the sky?

How many times a day do I think of you?
How many roses are sprinkled with dew?

How far would I travel
To be where you are?
How far is the journey
From here to a star?

And if I ever lost you
How much would I cry?
How deep is the ocean?
How high is the sky?

Alfred Schnittke (1934-1998)

Suite – 'The story of an unknown actor'

Onze artistiek leider en dirigent is altijd op zoek naar nieuw repertoire voor het orkest. Zo stuitte zij vorig jaar, als liefhebber van de muziek van Alfred Schnittke op de flimmuziek: 'The story of an unknown actor'.

Deze muziek is geschreven in 1976 en gaat over een oudere acteur Gorjayev wiens wereld instort als hij de rol, die hij al z'n hele leven wilde spelen, niet krijgt. Hij is bang en wanhopig, gaat door een crisis heen, maar keert uiteindelijk toch terug naar het theater. Schnittke schreef zulke dramatische en mooie muziek, dat je de emoties makkelijk kunt herkennen, ook zonder de film.

Alfred Schnittke werd geboren in de stad Engels, de toenmalige hoofdstad van de Volga-Duitse Republiek in de Sovjet Unie. Hij studeerde aan het Conservatorium in Wenen en Moskou, waar hij later les gaf. Vanaf de jaren zeventig wijdde hij zich volledig aan het componeren.

Schnittke's componeerstijl was aanvankelijk avant-gardistisch en sterk beïnvloed door uit het Westen overgewaaid compositietechnieken. Als reactie hierop ontwikkelde hij in de vroege jaren zeventig een gemengde stijl, die hij het polystylisme noemde. Deze stijl wordt gekenmerkt door het al dan niet op parodistische wijze combineren van verschillende muzikale stijlen uit verschillende muzikale tijdvakken.

Van overheidswege werd het Schnittke meestal zeer moeilijk gemaakt. Uitvoeringen van zijn werk werden vaak gedwarsboemd en in de praktijk was Schnittke gedwongen met het schrijven van filmmuziek in zijn levensonderhoud te voorzien. In 1990 vestigde Schnittke zich met zijn familie in Hamburg.

Mede dankzij de inspanningen van de violist Gidon Kremer is Schnittke uitgegroeid tot een van de meest uitgevoerde componisten van de tweede helft van de twintigste eeuw. Zijn grote oeuvre omvat onder andere de opera 'Life with an Idiot' die in 1992 in Amsterdam in première ging.

Edward Grieg (1843-1907)***Holberg Suite***

Edward Grieg geldt als de belangrijkste Noorse componist uit de Romantiek. Hij is vooral bekend door zijn Peer Gynt Suite en het pianoconcert in a klein. In zijn tijd werd hij ook wel de "Chopin van het Noorden" genoemd. Zijn Holberg Suite, die hij oorspronkelijk voor piano solo schreef, groeide dankzij zijn arrangement voor Strijkorkest ook uit tot het standaard repertoire.

Grieg schreef de Holberg Suite voor de tweehonderdste geboortedag van de Noorse schrijver Ludvig Holberg in 1884 in de stijl van de Franse barok (stijl rond 1684). Het is een voorbeeld van Neoclassicisme, net als de Suite van Warlock overigens. De suite bestaat uit een introductie en vier dansen, in de volgorde: snel, langzaam, snel, langzaam, snel.